

формування поглядів особистості на реальні проблеми, а також формування особистісних якостей студента. У той же час мала кількість аудиторних занять з дисципліни призводить до того, що в стислі терміни розглядаються питання, на освоєння яких потрібно набагато більше навчального часу. Все це актуалізує проблему пошуку нових шляхів для мотивації студентів з самостійного оволодіння знаннями у сфері безпечної життєдіяльності.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю., Буров О. Ю., Гуржій А. М., Жалдак М. І., Лещенко М. П., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Олійник В. В., Спирін О. М., Шишкіна М. П. Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України : монографія. Наук. ред. В. Ю. Биков, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий. Київ : Компринт, 2019. 214 с.

2. Жалдак М.І. Проблеми фундаменталізації змісту навчання інформатичних дисциплін в педагогічних університетах. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. Випуск 17., 2015. С.3-15.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОМУ КОМПЛЕКСІ КУРСУ «БЕЗПЕКОЗНАВСТВО»

Близнюк М. М.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Олексієнко В. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. Нині дедалі гостріше виявляються проблеми забезпечення безпеки особистості, суспільства, держави, виникає необхідність якісних змін у розвитку культури безпеки життєдіяльності в населення нашої країни. У цьому контексті особлива увага приділяється вивченню навчальної дисципліни

«Безпекознавство». В системі вищої педагогічної освіти вивчення безпеки життєдіяльності спрямоване на формування у слухачів загальнокультурної компетенції, яка передбачає здатність і готовність використовувати прийоми надання першої допомоги, методи захисту в умовах надзвичайних ситуацій, а також готовність до забезпечення охорони життя та здоров'я слухачів. Постіндустріальний етап цивілізаційного розвитку характеризується масовою інформатизацією суспільства, що визначає необхідність інформатизації освіти як соціального інституту.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, навчальний курс, безпекознавство, бакалаврат.

Інформатизація системи вищої освіти відбувається за допомогою впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та електронного навчання (e-learning) у освітній процес вишу. На сьогоднішній день існує безліч систем управління навчанням (LMS-Learning Management System), що дозволяють створювати навчальні курси та web-сайти для взаємодії студентів та викладачів, поєднуючи традиційне навчання з інформаційно-комунікаційними технологіями [1-3].

Наразі розроблено комп'ютерну підтримку курсу будь-якого предмета, у тому числі й навчального курсу «Безпекознавство». Однією з найпоширеніших у сфері вищої освіти є система Moodle – модульне об'єктивно-орієнтоване динамічне середовище (Modular Object – Oriented Dynamic Learning Environment). Дана система має велику різноманітність засобів для повноцінного забезпечення процесу навчання в електронному освітньому середовищі – це різні засоби для формування та представлення навчального матеріалу, перевірки знань та контролю успішності, спілкування між слухачами та викладачами, організації групової та індивідуальної роботи.

Навчально-методичний комплекс дисципліни «Безпекознавство» має системний характер та сконструйований на теоретико-методологічному та

методичному рівнях. В основу теоретико-методологічного рівня покладено провідні ідеї, підходи, принципи та функції.

Провідна ідея навчально-методичного комплексу «Безпекознавство» полягає в тому, що освоєння майбутніми педагогами доцільних дій у небезпечних та надзвичайних ситуаціях з використанням інформаційно-комунікаційних технологій дозволить сформувати готовність та здатність до забезпечення охорони життя та здоров'я слухачів у навчально-виховному процесі та позалекційній діяльності.

Навчально-методичний комплекс дисципліни «Безпекознавство» виконує ціннісно-орієнтовну, інформаційно-пізнавальну, операційно-діяльнісну та рефлексивно-оцінну функції:

- *Ціннісно-орієнтовна* проявляється за допомогою оцінки значущості забезпечення безпеки життєдіяльності у небезпечних та надзвичайних ситуаціях для збереження здоров'я та людського життя. Ця функція реалізується за допомогою таких елементів як: анкета, анкетний набір, зворотний зв'язок.

- *Інформаційно-пізнавальна* функція розкривається через освоєння студентами фундаментального та проблемного змісту навчально-методичного комплексу дисципліни «Безпекознавство». Ця функція забезпечується елементами «Лекція», «Практична робота» тощо, а також гіперпосиланнями на повнотекстові документи.

- *Операційно-діяльнісна* реалізується в освоєнні студентами – бакалаврами змісту електронного навчально-методичного комплексу «Безпекознавство» у процесі інформаційно-пізнавальної, комунікативної, когнітивної, практико-орієнтованої діяльності. Виконання функції здійснюється через елемент «Завдання».

- *Рефлексивно-оцінна* забезпечує можливість рефлексії, аналізу та оцінки досягнень студентів у вивченні дисципліни «Безпекознавство». Реалізація функції забезпечується за допомогою тестів, форумів, чатів.

Зазначені функції електронного мережевого навчально-методичного комплексу дисципліни «Безпекознавство» визначили його структуру.

Орієнтовний блок включає анотацію електронного навчально-методичного комплексу, цілі, завдання, освітні результати, інструкцію по роботі з електронним навчально-методичним комплексом, рейтинг-план слухача, методичні рекомендації щодо виконання всіх видів і форм навчальної діяльності.

Інформаційно-теоретичний блок розкриває основні питання безпеки життєдіяльності. Цей блок включає лекції та відеоролики з розділів і тем дисципліни.

Практико-орієнтований блок спрямований на практичне освоєння теоретичних питань безпеки життєдіяльності, знайомство з якими проходило у рамках інформаційно-теоретичного блоку. Практико-орієнтований блок включає завдання з розділів та тем дисципліни.

Діагностичний блок – оцінює ступінь освоєння слухачами курсу «Безпекознавство». У цьому блоці розміщуються тестові завдання.

У структурі електронного навчально-методичного комплексу з дисципліни «Безпекознавство» виділено такі змістовні модулі відповідно до зазначених у робочій програмі компетенцій: «Безпека життєдіяльності» та «Безпекознавство у галузі».

Кожен змістовний модуль навчальної дисципліни «Безпекознавство» є самодостатнім, завершеним і виконує всі функції, властиві курсу в цілому, що проявляється у структурі модуля, де виявляються орієнтовний, інформаційно-теоретичний, практико-орієнтований, діагностичний блоки. Кожен із них має весь комплекс елементів: методичні рекомендації, лекції, практичні роботи, самостійні роботи, контрольні завдання, форуми та чати для обговорення проблемних питань, тести.

Використання навчально-методичного комплексу з дисципліни «Безпекознавство» спільно з традиційними формами навчання в університеті

показало високу результативність у освоєнні компетенцій, що навчаються, в галузі забезпечення безпеки життєдіяльності.

Підхід до кожного має бути індивідуальним, тому слухачам пропонуються творчі завдання, виконання яких передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій та освоєння проєктно-дослідницької діяльності: роботу з Інтернет-ресурсами, створення презентацій як результат самостійної дослідницької діяльності. Кращі роботи слухачів використовуються як навчальний посібник під час проведення занять з відповідної тематики.

Найбільш ефективними засобами застосування ІКТ у практиці викладання курсу «Безпекознавство» вважаються такі:

- підготовка друкованих роздаткових матеріалів (контрольні, самостійні роботи, дидактичні картки для індивідуальної роботи, випробування);
- мультимедійне супроводження пояснення нового матеріалу (презентації, аудіозаписи реальних лекцій, навчальні відеоролики, комп'ютерні моделі фізичних експериментів);
- контроль рівня знань із використанням тестових завдань;
- використання під час уроків і під час підготовки до них інтернет-ресурсів.

Головні підсумки застосування ІКТ під час курсу «Безпекознавство»:

- зростання рівня самостійності студентів на занятті;
- позитивне ставлення слухачів до предмета «Безпекознавство», до викладача, один до одного;
- позначення об'єктивної спрямованості діяльності студентів на розвиток своєї особистості;
- поява та зростання у тих, хто навчається, пізнавального інтересу;
- виховний і розвиваючий рух особистості, що виник під час заняття.

Практика показала, що на заняттях найменш прийнятними ІКТ для студентів є прослуховування аудіозаписів у навушниках та без. Також студент найчастіше йде шляхом найменшого опору та запозичує в інтернеті готові

реферати, вирішення завдань, презентації, проекти, доповіді тощо, що підтверджує низьку ефективність такої форми навчання.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю., Буров О. Ю., Гуржій А. М., Жалдак М. І., Лещенко М. П., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Олійник В. В., Спирін О. М., Шишкіна М.П. Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України : монографія. Наук. ред. В. Ю. Бико, С. Г. Литвинова В. І., Луговий. Київ: Компринт, 2019. 214 с.

2. Кулалаєва Н. В. Формування культури безпеки професійної діяльності майбутніх кваліфікованих робітників у загальнонауковому вимірі. *Новий колегіум*. 2019. № 3(97). С. 65–71.

3. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. пр. Випуск 43 / Редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2015. 542 с.

ВПЛИВ РАДІАЦІЇ НА ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ

Бондаренко В. П.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті розглядається вплив радіації на життєдіяльність та здоров'я людини. Описуються різні форми радіації і як вони можуть бути водночас корисними та шкідливими для живих організмів та людини зокрема.

Ключові слова: радіація, здоров'я людини, вплив на навколишнє середовище, екологічний вплив, радіаційне опромінення, захисне обладнання, радіоізотопи, забруднення.

Випромінювання є формою енергії, яка випромінюється у вигляді частинок або хвиль. Вона присутня у навколишньому середовищі у різних